

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА ІСТОРІЇ НАУКИ І ТЕХНІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Олег СТРЕЛКО

« 02 » вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціально-політичні студії»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 27 «Транспорт»

Спеціальність: 275 Транспортні технології (на залізничному транспорті)

Освітньо - професійна програма: Транспортна логістика та міжнародні мультимодальні перевезення

2024-2025 навчальний рік

Робоча програма дисципліни «**Соціально-політичні студії**» для студентів рівня вищої освіти перший (бакалаврський), галузі знань 27 «Транспорт», спеціальності 275 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)», ОПП «Транспортна логістика та міжнародні мультимодальні перевезення» **заочної форми навчання**. К.: ДУІТ, 2024. 27 с.

Розробник: к. філос. н., доцент, доцент кафедри філософії та історії науки і техніки Хромова Ольга Ігорівна

_____ (підпис)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Філософія та історія науки і техніки»

Протокол від «28» _____ серпня _____ 2024 року № 1

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

Віра ГАМАЛІЯ

© Хромова О.І., 2024 рік

© Хромова О.І., 2025 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>27 «Транспорт»</u> (шифр і назва)	Вибіркова	
	Спеціальність <u>275 «Транспортні технології на (залізничному транспорті)»</u>		
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма: «Транспортна логістика та міжнародні мультимодальні перевезення»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		–	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – <u>контрольна робота</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		–	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних — самостійної роботи студента —	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції	
		–	8 год.
		Практичні, семінарські	
		–	2 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		–	110 год.
Індивідуальні завдання:			
–	20 год.		
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання —

для заочної форми навчання – 10/90

Співвідношення кількості аудиторних занять, які можуть викладатися англійською мовою – 18 %

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

В третьому тисячолітті у всьому світі відбуваються істотні зміни у сфері праці, інформації і влади. Освіта стає самостійним чинником глибоких соціальних, економічних і політичних змін. Високоосвічені люди є тепер не просто носіями кращих зразків національної культури, але і особливим суспільним потенціалом, без якого суспільство стає неконкурентоздатним. Тепер студенти мають бути не тільки професійно підготовленими у вибраній області, але і соціально компетентними людьми, що знають закони соціальної організації, функціонування політичної системи, розвитку суспільних змін, володіють азами грамотного спілкування.

Навчальну дисципліну «Соціально-політичні студії» спрямовано на вивчення суспільства як цілісної системи, виявлення законів: соціальної взаємодії соціальних груп, інститутів, особистості; політики, політичних відносин і процесів; політичної культури, політичних систем та режимів, політичних партій і суспільно-політичних рухів, класів, соціальних груп, кланів, еліт, їхніх інтересів, форм діяльності, методів боротьби за владу тощо.

Мета вивчення дисципліни – є формування у здобувачів вищої освіти цілісної системи знань, умінь, навичок та інших компетентностей щодо аналізу соціально-політичних реалій, діяльності соціально-політичних інститутів, цінностей політичної культури, що має сприяти у майбутніх правників здатності раціонально і критично оцінювати соціально-політичні феномени та робити усвідомлений політичний вибір, сприяти формуванню їх активної громадянської позиції та здатності виважено і компетентно реагувати на нові виклики сучасності.

Завдання дисципліни полягають в наступному:

- теоретична і практична підготовка майбутніх фахівців у галузі транспорту з актуальних питань розвитку суспільства та функціонування його соціальної й політичної сфер;
- формування у студентів навичок аналізу, раціонального та критичного оцінювання соціально-політичних подій та явищ;
- розвиток у студентів умінь грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції щодо механізмів функціонування соціополітичних систем, зміни політичних режимів та сутності світової політики в епоху глобалізації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- сутність соціальних та політичних феноменів, що є предметом соціально-політичних студій, володіти та вміти застосовувати базовий понятійно-категоріальний апарат соціально-політичного знання;

– актуальні соціальні та політичні проблеми сучасного суспільства, умови та чинники їх виникнення та розв’язання, специфіку їх прояву в українському суспільстві;

– закономірності соціального та політичного життя, соціальних та політичних відносин і процесів, сучасні моделі соціального і політичного порядку, їх місце і роль у житті держави та суспільства;

– основні соціокультурні та політичні процеси в українському суспільстві та державі, особливості міжнародних суспільно-політичних взаємодій, місце і статус України в сучасному світі.

вміти:

– демонструвати знання спеціалізованої літератури із соціально-політичних досліджень

– аналізувати соціальні та політичні явища, інтегрувати їх із позицій сучасного соціально-політичного знання;

– визначати та розкривати сутність актуальних соціальних та політичних проблем, конфліктів сучасного суспільства, їх умови і чинники виникнення та врегулювання;

– критично оцінювати знання про соціально-політичні явища і процеси, яке представлено у масовій свідомості, публікаціях у ЗМІ та в соціальних інтернет-мережах, його обґрунтованість з точки зору сучасних соціології та політології;

– знаходити пояснення проблемам соціальної, громадсько-політичної та професійної діяльності в закономірностях функціонування суспільства, політики і влади;

– вміти застосувати соціально-політичні знання в професійній та громадській діяльності;

вести полеміку стосовно суспільно-політичних питань на основі володіння категоріально-поняттевим апаратом соціально-політичних студій.

Міждисциплінарні зв’язки: історія України, філософія, технології Soft skills, Європейська та євроатлантична інтеграція України.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин (4 кредити ЄКТС)

Відповідно до освітньо-професійної програми «Транспортна логістика та міжнародні мультимодальні перевезення» вивчення навчальної дисципліни «Історія України» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти наступних **компетентностей:**

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у галузі транспорту с використанням теорій та методів сучасної транспортної науки на основі системного підходу та з урахуванням комплексності та невизначеності умов функціонування транспортних систем.

Загальні компетентності

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-13. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК-16. Здатність враховувати людський фактор в транспортних технологіях.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньо-професійної програми «Транспортна логістика та міжнародні мультимодальні перевезення» вивчення навчальної дисципліни «Історія України» повинно забезпечити досягнення здобувачами наукового ступеня доктора філософії таких програмних результатів навчання:

РН-1. Брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність та участь у житті громадянського суспільства, аналітично мислити, критично розуміти світ.

РН-26. Досліджувати проблеми людського фактору, пов'язані з транспортом, а також наслідки помилок для безпеки та управління. Визначати моделі поведінки людей у зв'язку з помилками.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Основні засади соціально-політичних студій

Тема 1. Соціально-політичні студії як навчальна дисципліна

Соціально-політичні науки та їх роль у становленні особистості і розвитку суспільства. Соціальна і політична сфери суспільства: сутність, структура і особливості функціонування. Предмет та об'єкт соціально-політичних студій. Структура соціально-політичного знання: категорії, методи та функції.

Тема 2. Виникнення та основні етапи розвитку соціально-політичного знання

Соціально-політична думка античного світу: політичні твори Платона та Арістотеля. Середньовічні релігійно-політичні концепції: Аврелій Августин та Фома Аквінський.

Політична думка епохи Відродження та Нового часу. Н. Макіавеллі та його твори як початок виділення дослідження політики в окрему галузь знання. Політична думка доби Просвітництва. Ідеї Т. Гоббса та Д. Локка.

Формування парадигм сучасної соціально-політичної думки. Класична соціологія та основні концепції соціально-політичної думки ХХ-ХХІ ст.

Тема 3. Історія розвитку соціально-політичної думки в Україні

Зародження та еволюція соціально-політичної думки на українських землях з часів Київської Русі до козацько-гетьманської держави. Праці Ю. Дрогобича та С. Оріховського. Творчість полемістів.

Соціально-політична думка козацької доби. Козацькі літописи. Діяльність Ю. Немирича. С. Яворський та Ф. Прокопович і їхня роль в становленні Російської імперії.

Українська соціально-політична думка ХІХ ст. «Історія русів» як маніфест автономістів. Діяльність В. Капніста. Політичні погляди громадивців та Кирило-Мефодіївського братства. Політична позиція М. Драгоманова.

Проблеми державної незалежності та демократії в соціально-політичній думці України першої половини ХХ ст. М. Грушевський, В. Липинський, С. Рудницький, Д. Донцов, М. Міхновський.

Тема 4. Суспільство в соціально-політичному дискурсі

Суспільство як соціальна система. Базисні компоненти суспільного життя: соціальні процеси, взаємодії, відносини та зміни; соціальні спільноти та соціальні інститути; соціальний зв'язок і контроль.

Соціальна структура суспільства та її підструктури. Соціальна стратифікація. Соціальна мобільність: види, канали, спрямованість, динаміка.

Структура, функції і дисфункції соціальних інститутів. Соціальні інститути політики, економіки, релігії, освіти, науки, сім'ї. Зміни соціальних інститутів. Сутність сім'ї як соціального інституту.

Тема 5. Політика як суспільне явище

Сутність політики і основні форми життєдіяльності суспільства. Політика як сфера суспільних відносин. Основні теоретичні підходи до визначення сутності політики.

Причини виникнення політики та її основні властивості. Структура політики та її основні види: економічна, соціальна, культурна.

Функції політики в суспільстві. Міжнаціональна політика. Наднаціональна політика: міжнародні інституції. Багатонаціональні утворення та «глобалізація». Політика як всесвітня діяльність.

Тема 6. Влада як соціально-політичний феномен

Поняття та структура влади, її основні різновиди: економічна, політична, соціальна, духовна, сімейна. Суб'єкти, об'єкти та ресурси влади. Джерела влади.

Універсальні характеристики будь-якої влади. Функції політичної влади. Система політичної влади в Україні: основні гілки влади та їхні інститути та повноваження.

Тема 7. Політична система суспільства

Поняття політичної системи та її структура: політична влада, політичні інститути, політичні відносини, політичні норми, політична свідомість, політична культура.

Основні критерії типології політичних систем. Політичні режими: демократичний, авторитарний, тоталітарний. Україна як країна з демократичним політичним режимом. Тоталітарний режим. Нацистський режим. Радянський режим. Ісламський режим та його особливості. Багаторівневий режим.

Функції політичної системи.

Тема 8. Держава як основний інститут політичної системи

Поняття та функції держави. Теорії походження держави. Основні ознаки держави. Типологія держав: національні та багатонаціональні держави. Національна держава і суверенітет. Україна як національна держава.

Форми державного правління. Форми державного устрою. Поняття правової держави. Новітні тенденції у розвитку держав.

Сучасні демократичні держави. Голова держави та парламент. Нормативно-правова система держави.

Президент України та Верховна Рада: статус та обов'язки. Функції Кабінету Міністрів України. Особливості судової влади в Україні.

Державна політика та державне управління. Основні напрями державної політики. Місцеве самоврядування в системі державного управління. Органи місцевого самоврядування в Україні.

Змістовий модуль 2. Політика та громадянське суспільство

Тема 9. Громадянське суспільство та його функції

Поняття громадянського суспільства. Функції громадянського суспільства. Роль громадян у становленні й функціонуванні громадянського суспільства. Громадянське суспільство та правова держава.

Поняття громади. Роль громади в житті людини, суспільства, держави. Реалізація та захист громадою своїх прав і законних інтересів. Вплив громадян на вирішення проблем громади. Роль громадян у демократизації суспільства. Активна громадянська позиція.

Громадянське суспільство в Україні. «Україна – країна зі слабкою державою і сильним громадянським суспільством». Громадські організації. Волонтерський рух. Правовий статус громадських організацій в Україні.

Тема 10. Демократія як форма реалізації народовладдя

Визначення та види демократії. Класична ліберальна демократія. Характерні риси сучасної демократії. Основні демократичні цінності сучасного суспільства.

Форми демократії: безпосередня та представницька. Референдум як форма безпосередньої демократії. Референдуми в Україні: законодавство та історія.

Вибори як форма особистої участі громадян в управлінні державою. Основні засади виборчого права в Україні. Конституція як найвищий

законодавчий акт держави. Види виборчих систем та суб'єкти виборчого процесу.

Політичні партії та їх функції. Вплив політичних партій на демократизацію держави.

Тема 11. Особистість в соціально-політичному дискурсі

Особистість і політика. Соціально-психологічні та правові механізми політичної соціалізації. Основні концепції політичної соціалізації.

Форми участі людини в політиці. Феномен політичного лідерства. «Піднесення» лідерів як політичний процес.

Політична еліта як особлива соціальна група. Сучасні теорії політичної еліти. Класифікація політичних еліт. Проблема рекрутування еліт. Політична еліта і політичне лідерство в Україні.

Тема 12. Політична культура і політична свідомість

Поняття та структура політичної культури суспільства. Політична культура західної та східної цивілізації.

Політична свідомість та її особливості. Політична ідеологія: поняття, сутність та історичні умови виникнення. Функції політичної ідеології. Основні сучасні ідеології.

Політична поведінка та її типи. Громадська думка і політична комунікація. Механізми формування громадської думки. Громадська думка і соціально-політичні технології в сучасному світі.

Тема 13. Медіа і демократія в сучасному суспільстві. Свобода, етика і відповідальність

Поняття мас-медіа(медіа). Роль інформації та медіа в сучасному світі. Мас-медіа, комунікація, аудиторія, медіатекст. Різновиди медіа (книга, преса, фото, радіо, кіно, телебачення, Інтернет, мобільний зв'язок) та їхній розвиток. Реклама. Вплив мас-медіа на формування громадської думки та власної позиції людини.

Свобода слова. Обмеження свободи слова. Баланс між свободою вираження поглядів та відповідальністю. Свобода мас-медіа – критерій демократичності суспільства. Цензура. Замовні матеріали («джинса») та їхні ознаки. Суспільні медіа і їхня місія.

Маніпуляції в медіапросторі. Як розпізнати фейкову інформацію, пропаганду та дезінформацію. Роль медіа у провокуванні конфліктів та поширенні стереотипів. Що таке «мова ворожнечі», і як її розпізнати.

Інтернет. Приватність та конфіденційність у віртуальному світі. Цифрова ідентичність. Соціальні мережі. Права людини в Інтернеті. Безпека та етика поведінки у мережі. Кіберзлочинність. Особливості захисту прав молоді в Інтернеті.

Тема 14. Соціально-політичні процеси в сучасному світі

Поняття «національна ідентичність» і «політична ідентичність». Містечковість (локалізм), етніцизм, націоналізм, расизм, релігійні ідентичності, універсалізм.

Причини, структура та функції політичних конфліктів. Расові, етнічні, релігійні конфлікти. Домінування, асиміляція й соціальний плюралізм.

Поняття «соціально-політичні зміни». Державні перевороти та революції. Терор і тероризм. Класові конфлікти у XXI ст. Постіндустріальна політика як інформаційна політика.

Лінії суспільно-політичних розломів: «Схід» проти «Заходу» та «Північ» проти «Півдня». Поділ України за регіональною ознакою: причини та наслідки, сучасний стан.

Війна як конфлікт між політичними утвореннями. Російсько-українська війна: передумови та наслідки.

Тема 15. Світовий політичний процес та основи геополітики

Міжнародні відносини як розвиток світового політичного процесу. Визначення та мета зовнішньої політики. Зовнішня та міжнародна політика: ключові відмінності. Сутність і види міжнародних відносин.

Геополітичний фактор у світовій політиці. Геополітика і національна держава.

Політична модернізація: зміст і основні характеристики. Поняття постмодернізації. Україна в сучасному геополітичному просторі.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р		л	п	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Основні засади соціально-політичних студій										
Тема 1. Соціально-політичні студії як навчальна дисципліна.	–	–	–	–	–	4	2	–	–	2
Тема 2. Виникнення та основні етапи розвитку соціально-політичного знання.	–	–	–	–	–	8	–	–	–	8
Тема 3. Історія розвитку соціально-політичної думки в Україні.	–	–	–	–	–	8	–	–	–	8
Тема 4. Суспільство в соціально-політичному дискурсі.	–	–	–	–	–	8	–	–	–	8
Тема 5. Політика як суспільне явище.	–	–	–	–	–	8	–	–	–	8
Тема 6. Влада як соціально-політичний феномен. * Power as a socio-political phenomenon	–	–	–	–	–	8	–	–	–	8
Тема 7. Політична система суспільства	–	–	–	–	–	8	2	–	–	6
Тема 8. Держава як основний інститут політичної системи	–	–	–	–	–	6	–	–	–	6
Разом за змістовим модулем 1	–	–	–	–	–	58	4	–	–	54
Змістовий модуль 2. Політика та громадянське суспільство										
Тема 9. Громадянське суспільство та його функції.	–	–	–	–	–	8	–	–	–	6
Тема 10. Демократія як форма реалізації народовладдя	–	–	–	–	–	8	–	–	–	6
Тема 11. Особистість в соціально-політичному дискурсі.	–	–	–	–	–	8	–	–	–	6
Тема 12. Політична культура і політична свідомість	–	–	–	–	–	10	2	–	–	4
Тема 13. Медіа і демократія в сучасному суспільстві.	–	–	–	–	–	10	2	–	–	4

Свобода, етика і відповідальність.										
Тема 14. Соціально-політичні процеси в сучасному світі.	–	–	–	–	–	8	–	2	–	4
Тема 15. Світовий політичний процес та основи геополітики * The world political process and the foundations of geopolitics	–	–	–	–	–	10	–	–	–	6
Разом за змістовим модулем 2	–	–	–	–	–	62	4	2	–	36
ІНДЗ	–	–	–	–	–	20	–	–	–	20
Усього годин	–	–	–	–	–	120	8	2	–	110

*Матеріал може викладатися англійською мовою

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття – це особлива форма навчальних практичних занять, яка полягає у самостійному вивченні студентами окремих питань і тем лекційного курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів, доповідей, повідомлень, есе тощо з подальшим їх обговоренням.

Особливостями семінарського заняття є активна участь самих студентів у з'ясуванні сутності проблем, питань, що були винесені на розгляд; а також надання студентам можливості вільно висловлюватися під час розгляду питань, що винесені на обговорення, при цьому викладач допомагає їм вірно будувати свої міркування.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1.	Тема 1. Основні етапи розвитку соціально-політичного знання	—	—
2.	Тема 2. Соціально-політична думка в Україні.	—	—
3.	Тема 3. Політична влада і механізми її функціонування.	—	—
4.	Тема 4. Держава і суспільство.	—	—
5.	Тема 5. Сучасні вибори та виборчий процес.	—	—
6.	Тема 6. Особистість в соціально-політичній системі сучасного суспільства.	—	—
7.	Тема 7. Проблема національної ідентичності в сучасному геополітичному просторі. * The problem of national identity in the modern geopolitical space	—	2
8.	Тема 8. Війна як соціально-політичний конфлікт.	—	—
	Разом	—	2

*Матеріал може викладатися англійською мовою.

6. ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студента – це основний засіб оволодіння навчальним матеріалом під керівництвом викладача у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Навчальний час, відведений для цього, визначається навчальним планом і залежить від загального обсягу годин, відведених для вивчення конкретної навчальної дисципліни.

Розподіл самостійної роботи включає в себе:

ПМК – підготовка до модульного контролю;

ПП – підготовка до практичних занять;

ППК – підготовка до підсумкового контролю (диференційованого заліку/екзамену).

У робочій програмі навчальної дисципліни самостійна робота відображається у вигляді таблиці у розрізі тем та кількості годин, відведених для їх виконання.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1.	Тема 1. Соціально-політичні студії як междисциплінарна наука.	—	2
2.	Тема 2. Соціально-політичні теорії XXI ст.	—	8
3.	Тема 3. Соціально-політичні теорії представників української діаспори.	—	8
4.	Тема 4. Основні характеристики сучасної політики.	—	8
5.	Тема 5. Основні джерела і ресурси влади.	—	8
6.	Тема 6. Недержавні політико-правові інститути суспільства.	—	8
7.	Тема 7. Основні особливості соціальної та культурної політики в Україні.	—	6
8.	Тема 8. Реформа децентралізації в Україні: суть і наслідки.	—	4
9.	Тема 9. Територіальне та місцеве самоврядування.	—	6
10.	Тема 10. Місце і роль громадських об'єднань в сучасних демократичних державах.	—	6
11.	Тема 11. Типи політичного лідерства і Україна.	—	6
12.	Тема 12. Типи політичної культури в Україні.	—	4
13.	Тема 13. Реалізація прав людини в сучасному інтернет-просторі.	—	4
14.	Тема 14. Витоки та види тероризму в сучасному світі.	—	6
15.	Тема 15. Україна в сучасному геополітичному просторі.	—	6
16.	Контрольна робота	—	20
	Разом	—	110

Однією з складових самостійної роботи студента є індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ). **ІНДЗ** – це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських, практичних занять, охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Згідно із Робочим навчальним планом підготовки бакалаврів студенти виконують в якості ІНДЗ *контрольну роботу*. Виконання такої форми роботи закладає у студента первинні навички самостійної дослідницької діяльності, сприяє набуттю навичок пошуку, опрацювання відповідних джерел інформації, а також дозволяє перевірити рівень засвоєння основних знань з навчальної дисципліни.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ СТУДІЙ

1. Проблеми державної незалежності та демократії в соціально-політичній думці України першої половини ХХ ст.
2. Сутність, структура та функції політичної влади.
3. Соціально-демографічна структура українського суспільства.
4. Соціально-етнічна структура українського суспільства.
5. Основні особливості соціальної стратифікації сучасного українського суспільства.
6. Види соціальної мобільності та соціальна мобільність в Україні.
7. Політична система в Україні.
8. Авторитарний та тоталітарний політичний режими: порівняльна характеристика.
9. Національна держава як засіб політичного самоствердження націй і захисту національних інтересів.
10. Сутність та принципи правової держави в сучасному світі.
11. Громадянське суспільство і держава: питання співвідношення та взаємодії.
12. Основні тенденції розвитку сучасної держави.
13. Концепція соціальної держави: проблеми реалізації.
14. Реформа децентралізації в Україні: суть та наслідки.
15. Референдум як основна форма безпосередньої демократії.
16. Плебісцитарна демократія: історія і сучасність.
17. Особливості виборів при різних політичних режимах.
18. Вибори та їх роль в політичному житті України.
19. Парламентські вибори в Україні: особливості та проблеми.

20. Вибори президента: український та зарубіжний досвід.
21. Електоральна культура як складова політичної культури.
22. Основні форми політичної поведінки особистості.
23. Політична іммобільність як розповсюджена форма політичної поведінки.
24. Політична еліта та політичне лідерство.
25. Політичні партії: походження, сутність, функції.
26. Громадська думка та соціально-політичні технології.
27. Громадські організації й волонтерський рух: місце та роль в сучасному суспільстві.
28. Свобода слова та її обмеження в сучасному світі.
29. Війна як конфлікт між політичними утвореннями.
30. Роль медіа в сучасному демократичному світі.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Застосовується комплекс методів навчання за особливостями навчально-пізнавальної діяльності студентів, а саме, наступні методи:

- пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний), коли викладач організує сприймання та усвідомлення студентами інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;

- репродуктивний, коли викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;

- проблемного виконання, коли викладач формулює проблему і вирішує її, а студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення);

- частково-пошуковий (евристичний), коли викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів);

- дослідницький, коли викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

В процесі навчання застосовуються можливості мультимедійних засобів, інтернет-ресурси та інші можливості новітніх освітніх технологій.

При викладанні дисципліни «Філософія» застосовуються наступні форми навчання:

- словесні (лекція, пояснення до інших видів навчальної роботи, бесіди);

- наочні (ілюстрації у навчально-методичній літературі, наочне приладдя, презентації, початкові фільми з використанням мультимедійної техніки);
- семінарські заняття.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Поточний контроль – контроль за виконанням самостійної роботи (усне опитування, перевірка письмових та творчих завдань); перевірка підготовки до семінарських занять (усне опитування, оцінка виступів студентів при обговоренні теоретичних питань); підсумковий контроль за змістовими модулями (усне опитування, письмові відповіді на проблемні питання).

Модульний рубіжний контроль – письмова робота або тестування.

Підсумковий семестровий контроль – екзамен.

Курс дисципліни поділено на два змістовних модулі. Кожний модуль складається з тем, які є обов'язковими для опанування. В кінці вивчення курсу проводиться модульний контроль оцінювання знань студентів у формі письмової роботи або тестування.

Кожний модуль складається із трьох видів роботи: вивчення теоретичного курсу (лекційний матеріал), підготовки до семінарських занять (протягом семестру), а також постійної самостійної роботи студента. Кожний вид роботи є обов'язковим і оцінюється відповідною кількістю балів. Балами оцінюється також самостійна робота студентів.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Система ЄКТС передбачає 100-бальну шкалу оцінювання навчальних досягнень студента.

Студент при вчасному складанні двох модулів за семестр, звіту з практичних занять може отримати автоматично оцінку по курсу відповідно до наступної таблиці.

Модулі	Модуль I		Модуль II			Кількість балів у семестрі	Підсумковий контроль (екзамен, залік)
Кількість балів за модуль	40	Модульний контроль	40	Модульний контроль	ІНДЗ		

Змістові модулі	ЗМ 1				ЗМ 2							
Кількість балів за ЗМ та модульний контроль	30			10	30			10	10	90	10	
Кількість балів за видами роботи	Лекції	Практичні	СРС	Модульний контроль	Лекції	Практичні	СРС	Модульний контроль	ІНДЗ (контрольна робота)			
Відвідування	3				3							
Активність на заняттях		18				18						
Виконання СРС			9				9					
Наукова робота	Участь у наукових конференціях, семінарах, круглих столах, студентських олімпіадах та конкурсах – 0-15 балів (додатково)									15		

Критерії оцінювання модульного завдання (письмова робота)

Завдання	Кількість балів
Питання 1	3
Питання 2	4
Питання 3	3
Разом	10

Критерії оцінювання залікового завдання

Завдання	Кількість балів
Питання 1	3
Питання 2	3
Питання 3	4
Разом	10

10. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B	добре	

75-81	C		зараховано
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

«Відмінно» - А (90-100 балів) – виставляється студенту, який глибоко та міцно засвоїв матеріал, відмінно справляється з задачами та питаннями, показує знайомство з фаховою літературою, володіє різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних завдань, вміє добре орієнтуватись у виробничих ситуаціях.

«Добре» - ВС (75-89 балів) – виставляється студенту, який твердо знає програмний матеріал, правильно застосовує теоретичні знання при рішенні практичних завдань, володіє необхідними навичками та прийомами їх виконання.

«Задовільно» - DE (64-74 балів) – виставляється студенту, який має знання тільки основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, неправильне тлумачення окремих елементів завдання та відчуває труднощі при виконанні практичних завдань.

«Незадовільно» - FX (35-59 балів) - виставляється студенту, який дає необґрунтовані відповіді на запитання, допускає суттєві помилки у використанні понятійного апарату. Не простежується логічність та послідовність думки. Формулювання хаотичні та не усвідомлені.

«Незадовільно» - F (1-34 балів) - виставляється студенту, який не засвоїв зміст дисципліни, вміння та навички не набуті.

Таким чином, модульний контроль дозволяє вивчити і скласти курс “Філософія” по частинах, як його практичні, так і теоретичні розділи.

Студент може ознайомитись із запитаннями до модульних контрольних робіт, темами семінарських занять.

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для вивчення студентами дисципліни «Соціально-політичні студії» розроблено плани семінарських занять та методичні рекомендації щодо підготовки до них:

Хромова О.І., Гуменна І.Л. Методичні рекомендації до семінарських занять з дисципліни «Соціально- політичні студії» для студентів всіх спеціальностей денної та заочної форм навчання. К. : ДУІТ, 2024. 109 с.

Також розроблені конспекти лекцій (презентації) та методичні вказівки до виконання самостійних робіт з дисципліни, з якими студенти можуть ознайомитися на навчальній платформі Google Клас.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. Закон України «Про політичні партії в Україні». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text> (дата звернення 27.08.2024)

2. Виборчий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text> (дата звернення 27.08.2024)

3. Закон України «Про інформацію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення 27.08.2024)

4. Закон України «Про громадські об'єднання». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text> (дата звернення 27.08.2024)

5. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text> (дата звернення 27.08.2024)

6. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення 27.08.2024)

Базова

8. Гольцов А. Г. Геополітика та політична географія. Підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 416 с.

9. Політологія: підручник / [М. П. Требін, Л. М. Герасіна, І. О. Поліщук, О. М. Сахань та ін.]; за ред. М. П. Требіна. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2018. 462 с.

10. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с. URL: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/1854/1/Політологія_29_10_2018.pdf (дата звернення 27.08.2024)

11. Політологія: конспект лекцій для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання / Н. М. Семке, І. М. Доля. Харків : НТУ «ХП», 2017. 156 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/161788797.pdf> (дата звернення 27.08.2024)

12. Требін М. П. Соціально-політичні студії: навч. посіб. Харків: Право, 2017. 696 с.

13. Требін М. П. Соціально-політичні студії: посіб. для підгот. до іспиту. Харків: Право, 2019. 138 с.

14. Хромова О.І., Черняк Д.С. Соціологія: опорний конспект лекцій в схемах і таблицях: для студентів всіх спеціальностей денної та заочної форм навчання. К.: ДУІТ, 2023. 114 с.

Допоміжна

15. Бадью А. Похвала політиці. К.: Видавництво Анетти Антоненко, 2019. 260 с.

16. Денисенко В., Вишневський Ю. Політики не брешуть. 10 законів взаємодії політиків і виборців. К.: Наш формат, 2020. 296 с.

17. Гантінгтон С. Політичний порядок у мінливих суспільствах. К.: Наш Формат, 2020. 466 с.

18. Мустафін О. Злам: кризи політичних режимів. Змінитися або загинути. К.: Видавництво Vivat, 2021. 288 с.

19. Новітня політична лексика (неологізми, okazіоналізми та інші новотвори) / [І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]; за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2015. 492 с.

20. Пакет дидактичних матеріалів «Медіаграмотність як інструмент активного освоєння комунікаційних середовищ». URL: <http://www.biblioteka.lviv.ua/files/Media.pdf> (дата звернення 27.08.2024)

21. Політико-правова ментальність українського соціуму в умовах європейської інтеграції: монографія / [О.О. Безрук, В.С. Бліхар, Л.М. Герасіна та ін.] ; за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2019. 744 с.

22. Снайдер Т. Шлях до несвободи. Росія, Європа, Америка. К.: Наш формат, 2020. 392 с.

23. Українське суспільство в умовах глобальних змін: цивілізаційний вимір. Монографія; за заг. ред. проф. О. Ю. Панфілова. Харків: ВД «Інжек», 2015. 240 с.

24. Фукуяма Ф. Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості. К.: Наш формат, 2020. 192 с.

29. Хромова О., Маруховський О., Чернявська Б. Гуманітарні аспекти інформаційної безпеки. Епістемологічні дослідження в філософії, соціальних і політичних науках. 2022. Том 5(2). С.76-84. URL: <https://doi.org/10.15421/342223> (дата звернення 27.08.2024)

30. Хромова О.І. Подолання минулого і цивілізаційний вибір України. Науковий вісник Карпатського університету ім. А. Волошина: збірник наукових праць. Випуск 6. Ужгород, 2023. С. 287-289. URL: https://kau.com.ua/wp-content/uploads/2023/04/Naukovyj-Visnyk-6_compressed.pdf (дата звернення 27.08.2024)

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. URL: <https://ipiend.gov.ua/publication-category/monohrafii/>

2. Інститут практичної політики. URL: <https://texty.org.ua/d/socio/firm/instytut-praktychnoi-polityky/>

3. Український інститут міжнародної політики. URL: <https://www.uipr.org.ua/дослідженняresearch/>